Št. 110. V Gorici, v sredo dne 22. oktobra 1902. **Tečaj XXXII.**

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: **vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri** popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6·60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ „ „ 3·30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ „ „ 1·70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 11 v Gorici v «Goriški Tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. **Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.**

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič.*

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le **upravništvu.**

„PRIMOREC“
izhaja neodvisno od «Soče» vsak **petek** in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

K položaju.

Državni zbor je otvorjen in položaj se suče okoli Čehov. Še predno je bil sklican državni zbor, je grmelo od strani Čehov proti vladi, da je skrajni čas, da poravna tisto krivico, katero je vsekala češkemu narodu s svoječasnim preklicom jezikovnih naredb. Napovedovala se je obstrukcija v zbornici poslancev, in zlasti se je povdarjalo, da se ne dopusti na nikak način parlamentarnega obravnavanja nagodbe, marveč da pojde, ako potreba, obstrukcija tako daleč, da strmoglavi parlament. Körber je pač čul take zanj neprijetne glasove in pripravljal se je tudi on na boj s Čehi. Izdelal je neki načrt, po katerem naj bi se začelo reševati jezikovno vprašanje za Češko in Moravsko. Načrt smo priobčili, povedali pa tudi, da so ga Čehi odbili, ker nikakor ne odgovarja njihovim zahtevam, marveč se naslanja v glavnem na želje Nemcev. Körber je povdarjal prav diplomatično, da ta načrt še ni končni elaborat, marveč nekak pričetek, kar pač kaže, da hoče vse to reč nekako zavlačevati, da bi dobil položaj, v katerem bi bilo mogoče prodreti v zbornici s kakim takim jezikovnim zakonom, kakor ga želi vlada, in s katerim bi se sprijaznili tudi Nemci. Čehom bi bilo ugodeno tako na pol. Vlada je pokazala z omenjenim načrtom prav jasno, da v tem vprašanju nikakor noče ugoditi Čehom v vseh njihovih točkah, marveč da si hoče poiskati neko srednjo pot, po kateri bi zbližala Nemce in Čehe. To kaže tudi izjava ministerskega predsednika, da jezikovno vprašanje ne pride z dnevnega reda, dokler se končno ne dožene. Körber hodi svoja pota. Na drugem mestu omenjamo, da je šel dosedanji pravosodni minister Spens-Boden iz ministerstva bržčas na ljubo Čehom, in da je Körber prevzel vodstvo pravosodnega ministerstva, da poravna, kar je zakrivil Spens-Boden, ter da se pokaže pravičnega moža. — Bržčas ima Körber pripravljene še druge načrte, s katerimi pride prilično na dan, da bi tako pridobil Čehe, da bi se oddaljevali od napovedovane obstrukcije, dopustili parlamentarno rešitev nagodbe, med tem pa bi se pripravljal jezikovni zakon, kateri naj bi bil po želji vlade uveljavljen v takem besedilu, da bi bil proti njemu mir toli od nemške kolikor tudi od pridobljene češke strani.

Körber kaže svojo „dobro voljo“, ali kaj poreko Čehi? Ali se bodo udajali oni „dobrohotnosti“, s katero jih namerava vlada pridobiti za parlamentarno rešitev nagodbe ter za redno poslovanje drž. zbornice, ali ostanejo pri trdni odločbi: ali take jezikovne naredbe, kakoršne hočejo oni, in kakoršne so že bile v veljavi, ali pa napoči obstrukcija z vso svojo grozoto ter se razbije parlament! — Körber poskusi gotovo vsa sredstva, da odvrne Čehe od obstrukcije — zato pa živimo v vedni negotovosti, in nič ne vemo, kaj nam prinesejo bližnji trenotki. Nad zbornico visi Damoklejev meč.....

Neštetokrat že se je povdarjalo, da zajedno s češkim bi se moralo rešiti jezikovno vprašanje tudi za naše južne pokrajine, kjer prevladujeta laščina in nemščina in kjer je slovanščini usojena vloga preganjane in zaničevane pastorke na celi črti. Ali za tako reč treba poslancev v pravem pomenu besede. Teh pa, z malo izjemo, nimamo, in odkar so zlezli pod Šusteršičevo komando, bi skoro smeli reči, da smo brez poslancev. Šusteršič je klerikalec od glave do pete, klerikalizmu pa je jezikovno vprašanje deveta briga; zato pa tam, kjer gospodari Šusteršič, ne bo nikakega boja v jezikovnem in narodnem pogledu, kakor si ga predstavljajo vsi oni resni možje, katerim je na srcu blagor Jugoslovanstva. In ker tudi drugače Šusteršič ne velja nič več v resnih parlamentarnih krogih, pridejo ž njim vred ob veljavo vsi oni, ki ga držijo za frak, zato pa veljava jugoslovanske delegacije, katera je že zadnji čas čudovito pojemala, pada pod ničlo, odkar stoji na čelu večini jugoslovanskih poslancev dr. Šusteršič. Pod njegovim ožlindranim vodstvom ne dosežemo nikdar nič, v jezikovnem vprašanju, ki je za nas jako pereče, ostanemo tudi popolnoma v strani. Je tudi razumljivo. Tam, kjer je mogoč Šusteršič, je nemogoče pravo zastopstvo pravih interesov prizadetih volilcev.

Umevno torej, da smo že popolnoma zaostali v jezikovnem vprašanju, in umevno, da je že zamujeno, da bi se naše jezikovno vprašanje rešilo zajedno s češkim; ako pa ostane še dolgo Šusteršič voditelj jugoslovanskih poslancev, potem pa je to vprašanje zamujeno za vselej.

Tako je! Tako nizdol gredo interesi Jugoslovanov, čimbolj se stiskajo naši poslanci pod plašč klerikalizma.....

V dobi štrajkov.

Odkar so se začeli širiti iz Trsta nauki socijalne demokracije po naši deželi, je opažati med delavskimi sloji neko nestrpno nezadovoljnost, neko mržnjo do dela in do gospodarjev, tudi do takih, gledé katerih ni pravega vzroka za to, v zadnjem času pa so prestopili kar v dobo štrajkov. Od zadnjih let sem je štrajk na dnevnem redu. Sedaj bukne tu, sedaj tam, kakor baš nanašajo okoliščine, katere vstvarjajo nemalo v slabem smislu takozvani voditelji socijalnih demokratov v Trstu.

Mi smo prav odločno za delavsko gibanje v to svrho, da se določi povsodi v delu primeren urnik in da se delavca plača dostojno, ali smo pa tudi prav odločno proti tistemu načinu strahovanja in terorizovanja gospodarjev, proti bagateliziranju obrti ter proti sistematičnemu ucepljevanju neopravičene nezadovoljnosti v delavske sloje, kar vse se vrši kakor po nekakem programu iz Trsta. Postopa se z nekako jezo, gospodarje se slika kot same izmozgovalce, delavca pa se povzdiguje v deveta nebesa. Delavska pest, ta je, ki zasluži, gospodar samo „vleče“, tako se govori, tako se hujska delavske sloje, kateri seve kaj radi slišijo o boljših zaslužkih, kajti vsakdo na svetu zasluži rajši več nego manj, in o boljši bodočnosti, kajti vsakdo si rad želi najboljših časov.

Umejemo, da je moralo priti tudi v naši deželi do delavskega gibanja, da si delavstvo izbojuje od svoje strani boljšo eksistenco, ali reči moramo pa zopet, da je ostalo naše delavštvo v deželi brez pravih pametnih voditeljev, ki bi bili delavstvo organizovali ter mu polagoma pridobili dostojni zaslužek in primerni delavni čas. Tega ni bilo v takem smislu, kakoršen je bil potreben, marveč se razširja kakor kuga po deželi — štrajk; znamenje, da oni, ki so se dvignili za voditelje delavstva v naši deželi, so bili že okuženi.

Kuga štrajka nam je skoro uničila klesarsko obrt na Nabrežini, sedaj preti uničiti strojarsko obrt v Mirnu, udrla pa je ta kuga celo v tako delavnico, kakoršna je tvrdke Drufovka v Gorici, kakor smo zadnjič poročali.

Današnji dan se praša malo več, ali more gospodar več plačati ali ne, marveč kadar jednemu pade v glavo, da premalo zasluži ter si želi več, pa spišejo kako polo z zahtevami, katero izročijo gospodarju z alternativo: ali plačaj toliko ali bomo pa štrajkali; in če ni drugače, pa zvežemo svoje „punkeljčke“, pa gremo po svetu!

Ta način je pojav nezdravega delavskega gibanja, ta način je tak, da že a priori odbija ter nikogar ne pridobiva. Mi nikakor nismo zagovorniki kapitalistov, in samo pomilovalni smehljaj zvabi nam „Rdeči Prapor“, kadar nas slika kot take, ali gotovo pa je, da je omenjeni način postopanja pri zahtevanju višjega plačila nasproti gospodarjem tak, da ni prikupljiv, da v slučajih celo žali. Treba vedno upoštevati, da sta dva, ki govorita o plačilu in o delu, in ta dva sta: gospodar in delavec. Najprvo mora biti tu gospodar, delodajalec, potem pride delavec, delojemalec. Ali zapeljivci delavcev ne upoštevajo prvih nič, marveč le druge. Tu zadoni kategorično: Daj! ali pa štrajkamo. Kake posredovalne poti ni. In ker gospodarji nimajo nikjeri na celem svetu te navade, da bi kar segli v žep ter ugodili vsakoršni zahtevi, se začne udrihanje po tem in onem, ne oziráje se na dejanske okoliščine.

V štrajku v Mirnu in v Rupi se je imenovalo pogostoma ime g. Jakila, kateri ima precej lepo razširjeno obrt in katera mu je pri srcu, da ne razpade. Slikalo se ga je celo za nekakega kapitalista in kot nekakega glavnega oviratelja, da ostajajo zahteve mirenskih štrajkovcev le zahteve. Pri vsem tem pa ni hotel niti jeden upoštevati tistega velikega truda, tistih dolgih potovanj ob vsakem času in vremenu, in tiste vestnosti v gospodarstvu, s čemur si je postavil svojo obrt na trdna tla, pridobil tako odjemalcev sebi, s tem pa tudi stalnega zaslužka delavcem. Ako si gospodar nekoliko opomore, je to le dobro za obrt, ker je tako dobro podprta na vse strani, in krita za eventuelne slabejše čase, s tem pa je skrbljeno tudi za

— 21 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

In njegovo upanje je neprestano naraščalo, ter ni nikakor dvomil, da bi ne dobil dopusta. Mislil je celo, da se mu ta dopust še podaljša, ker stari gospod iz Tenčina gotovo ne bo dvomil, da bi plemič ne ostal zvest dani besedi.

Ko je stopil torej Matija drugi dan zvečer k njemu v ječo, skoči Zbišek takoj k njemu ter vpraša:

»Ali je dovolil?«

Matija sede na posteljo, ker radi velike slabosti ni mogel stati, globoko vzdihne ter reče:

»Kaštelan mi je rekel: Ako si morata s sinovcem deliti imetje, izpustim ga na vitežko besedo za jeden ali dva tedna, ne pa za dlje časa.«

Zbišek je bil radi teh besed tako osupnjen, da dlje časa ni mogel spregovoriti besede.

»Za dva tedna?« vpraša čez nekaj časa. »V dveh tednih bi niti ne dospel do meje! Kaj je to? Ali mar niste povedali kaštelanu, čemu hočem iti v Marburg?«

»Ne samo jaz, tudi kneginja Ana je prosila za-te.«

»Nù?«

»Kaštelan je rekel, da te sam pomiluje. »Ako bi mogel najti zanj kak zakonit izgovor,« je dejal, »izpustil bi ga, toda ker ne morem, pa ne morem. V našem kraljestvu bo slabo,« pravi, »ako jamejo ljudje pred pravico zapirati oči ter ravnati se po naklonjenosti. Jaz tega tudi ne storim, naj si bi šlo za mojega sorodnika, ali celo za lastnega brata.« Taki ljudje so neizprosljivi. Na to je dodal: »Nam ni treba jemati obzira na Križarje, toda osramotiti se pred njimi se pa tudi ne smemo.«

»Kaj bi si mislili oni in njihovi gostje, ki se shajajo od vseh krajev, ako bi izpustil na smrt obsojenega plemiča radi tega, ker ta hoče iti na nasprotnika v dvoboj? Ali bi še verjeli, da vlada v naši državi kaka pravica? Rajše dam odsekati jedno glavo, nego bi izročil smrti kralja in kraljestvo.«

Kneginja mu je rekla na to, da je kaj čudna taka pravica v deželi, v kateri celo kraljeva sorodnica ne more izprositi oproščenja svojemu človeku, toda starec jej je odgovoril: »Tudi v kraljevi roki se nahaja zgolj milost, ne pa krivica.« Na to sta se jela pričkati in kneginja, ki se je razsrdila, je zaklicala: »Torej ga pa vsaj ne mučite v ječi!« Kaštelan pa jej je rekel na to: »Dobro, jutri zapovem postaviti na trgu oder.« In tako sta se razšla. Revež, le sam Bog te more še rešiti!«

Nastane dolgo molčanje.

»Kako?« se oglasi potihoma Zbišek. »Torej ima biti to tako kmalu?«

»Čez dva ali čez tri dni. Kar sem mogel, to sem storil. Zgrudil sem se kaštelanu k nogam ter ga prosil usmiljenja, toda on je ponavljal neprestano svoje: »Poišči si kako zakonito določbo, ali vsaj izjemo.« Ali kaj hočem jaz iznajti? Bil sem pri duhovniku Stanislavu iz Skarbimiera, da naj pride k tebi z Gospodom Bogom. Tako se lahko ponašaš s tem, da te je izpovedal oni spovednik, ki je bil izpovedal kraljico. Toda nisem ga našel doma, ker je bil pri kneginji Ani.«

»Nemara pri Danuški?«

»Kaj bi delal pri njej? Deklica je že zdrava. Za to pa pojdem še jutri zarana k njemu. Pravijo, ako te on spove, da ti je zveličanje zagotovljeno, kakor bi isto že imel v svojem žepu!«

Zbišek sede na postelj, opre si lakti ob kolena ter pobesi glavo tako, da so mu pokrili lasje vse obličje. Starec ga je gledal dlje časa, končno pa je zaklical:

»Zbišek!«

Mladenič dvigne glavo, toda z lica se mu je čitalo da ga kuha bolj jeza nego bolest.

»Kaj je?«

»Poslušaj me pozorno; nemara sem našel pomoč.«

Po teh besedah pristopi bliže temu jame šepetati:

delavca; gotovo je potem tudi, da temu ni tako težko pridobiti si polagoma primernega dohodka, tako da ni konfliktov med delodajalcem in delojemalcem. Ali v to svrho treba umeti položaj, treba organizacije, pravega časa in pa primernosti v zahtevah. Tu moramo povedati na ves glas, da zahteve, kakor jih diktirajo voditelji iz Trsta, so po veliki večini pri teh štrajkih skrajno pretirane, ter se ne ujemajo v nikakem pogledu z resničnim položajem, v kakoršnem se nahaja ona obrt, proti kateri se naperja štrajk. Ako kje gori na severju zaslužijo ob vse drugačnih odnošajih toliko in toliko več, alò, *ti in ti morajo* imeti pri nas na jugu tudi toliko zaslužka. Napravi se shod, formulirajo se zahteve, o katerih se da že naprej presoditi, da jih delodajalci ne sprejmejo, in štrajk je gotova stvar!

(Konec pride.)

Domače in razne novice.

Poroka. — Danes se je poročil g. Artur Jakše z g.čno Anico Franzovo v Ljubljani. Vse najbolje!

Pevsko in glasbeno društvo prosi vse gg. pevce, da se udeležujejo pevskih vaj, ki pričenjajo točno ob 8. uri vsak torek in petek. Vzrok temu veliki društveni koncert, ki se priredi dne 7. decembra t. l.

Promocija. — Pišejo nam iz Gradca dné 18. oktobra: „Danes je promoviral na tukajšnjem vseučilišču gospod Rihard Jug iz Solkana doktorjem vsega zdravilstva. V akademičnih krogih obče znan radi svoje izvanredne nadarjenosti in marljivosti je dospel do zelo redkega uspeha: naredil je vse izpite z odliko, kar je promotor — dasi zagrizen nemški nacijonalec — z navdušenjem povdarjal. To vse, dasi je prišel g. dr. Jug brez „madejce" k promociji".

Osebna vest. — Pravosodni minister je imenoval sodnega pristava dr. Božidara Stegù, ki je pridodeljen pravosodnemu ministerstvu na Dunaju, sodnim tajnikom v območju višje deželne sodnije v Trstu.

Poštarjema prvega razreda sta imenovana gospoda Alojzij Schrey v Jesenicah in Alojzij Škerl v Staremtrgu pri Rakeku. — Poštar g. Mahorčič v Sežani je umirovljen na lastno prošnjo.

Samostojna deželna naklada na porabo piva. — V uradnem listu čitamo: Zakon z dne 15. septembra 1902. veljaven za pokneženo grofovino Goriško in Gradiško, s katerim se uvaja samostojna deželna naklada na porabo piva.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje poknežene grofovine Goriške in Gradiške ukazujem tako:

§. 1. Deželni zbor je upravičen, naložiti in pobirati samostojno deželno naklado na porabo piva, da pripravi za deželne namene potrebna sredstva.

§ 2. Visokost te deželne naklade določi se po posebnem sklepu, kateri potrebuje ravno tako cesarskega potrdila, kakor vsaka morebitna prememba tega sklepa.

§ 3. Ta deželna naklada sme zadeti samo porabo in ne sme zadeti ne izdelovanja in ne trgovine s pivom, zato se ta naklada ne sme pobirati ne pri izdelovanju in ne pri uvažanji v ozemlje pokneženе grofovine Goriške in Gradiške.

§ 4. Prestopke, na podlagi tega zakona izdanih določil, kaznujejo oblastva, navedena v min. ukazu z dne 3. aprila 1855. leta, drž. zak. št. 61, po ministerskem ukazu z dne 30. septembra 1857. leta, drž. zak. št. 198, z globami od 2 do 200 kron, ali z zaporom 6 ur do 14 dnij.

§ 5. S tem zakonom uvedeno deželno naklado je pobirati po izvršitvenem predpisu, katerega izda v zmislu tega zakona c. kr. namestništvo v Trstu dogovorno z deželnim odborom.

§ 6. Ta zakon zadobi veljavo tisti dan, ko se razglasi.

§ 7. Mojima ministroma notranjih zadev in financ je naročeno izvršiti ta zakon.

Sasvár, dne 15. septembra 1902.

Franc Jožef l. s.

Koerber l. s. Boehm l. s.

Domači pešpolk št. 97. v Trstu je dobil drugega poveljnika, in sicer polkovnika Emila vit. Wagnerja. Dosedanji poveljnik polkovnik Alfonz Bernath Bosutpoljski je imenovan poveljnikom 2. gorske brigade v Trebinju.

„Ruski Kružok" v Gorici. — Že tri tedne so na namestništvu pravila za društvo „Ruski kružok". Potrdila še ni. — Na čelu tega društva so narodne dame. Več spregovorimo, ko bodo potrjena pravila. — Za ustanovitev tega društva se je že več časa zanimala uzorna Slovanka gospa Terezina dr. Jenkova v Ljubljani.

Okrajna učiteljska konferenca. — Naše učiteljstvo je imelo v sredo dne 15. okt. letno konferenco. Zborovanje se je vršilo v telovadni dvorani c. kr. učiteljišča. Predsedoval je c. kr. okr. šol. nadzornik Finšger, a konference se je udeležilo tudi učiteljsko osobje tuk. učiteljišča. Po lepem pozdravu je podal nadzornik nekaj umestnih opazk o našem šolstvu v obče. — Na to je sledilo poročilo g. prof. Bežka o upodabljajoči in razvijajoči učni metodi. Poročilo je bilo prezanimivo in res mojstersko. — Pri razpravi o tem predavanju je skrbel za zabavo gosp, tovariš Balič, katerega izvrstnim dovtipom se navzoči niso mogli dovolj nasmejati. Na to je sledil referat „Kako naj se poučuje v ljudskih šolah geom. oblikoslovje". To nalogo je izvršilo pismeno vse učiteljstvo. Stalni odbor pa je izbral referentom gosp. tovariša Kutina. Njegov izdelek je bil krasen. — Soglasno se je sklenilo, da naj se ta njegova razprava natisne in se zato naprosi c. kr. okr. šolski svet, ki naj potem oskrbi vsako šolo s par iztisi v navodilo zlasti mlajšim tovarišem. G. nadzornik je obljubil to prošnjo podpirati. G. Peter Medvešček je pokazal kaj lepo, kako je treba narisati domačo občino za šolsko porabo. Da bi le kmalu imeli vsi tako lepo izdelan naris, kakoršnega si je priredil on.. Vse priznanje! — H koncu se je zahvalil podpredsednik konference, posp. tovariš Jug, g. predsedniku na lepem pozdravu in za spretno vodstvo konference ter spomnil nekih napadov na osebo g. nadzornika. Komaj je to izustil, zagromelo je po dvorani mogočno: „Živio Finšger!" Navdušenje je bilo nepopisno. Učiteljstvo je že pri konferenci pokazalo, da stoji kakor skala za svojim ljubljenim nadzornikom, in da jih nobena sila ne odtrga od njega.

Po konferenci, zaključeni s trikratnim „živio" presv. cesarju, je imelo učiteljstvo zaupen shod pri „Jelenu", kjer je sprejelo izjavo, v kateri izreka gnjus nad nesramnimi napadi na blag. g. nadzornika, na c. kr. okr. šol. svet in na učiteljstvo, ki jih je priobčila slavna „Gorica". — Nad 100 podpisov znači, kaj sodi učiteljstvo o tem listu in o stranki sploh. Izjavo se objavi ter se odpošlje prepise okrajnemu in deželnemu šol. svetu. — To je bil dostojen in impozanten odgovor vsega učiteljstva znanim hujskačem. — Po tej poti dalje!

Izjava učiteljstva gor. šol. okraja slove: 1. Podpisano učiteljstvo goriškega šol. okraja, zbrano dne 15. oktobra 1902. na zaupnem shodu, izreka svoj stud nad podlimi in neosnovanimi napadi, priobčenimi v tukajšnjem časopisu „Gorica" na našega ljubljenega in spoštovanega gosp. c. kr. okraj. šolskega nadzornika Franca Finšgerja ter na c. kr. okrajni šolski svet in učiteljstvo sploh! —

Poštenemu, nepristranskemu, ter za šolo in učiteljstvo vnetemu možu, napadenemu gospodu nadzorniku pa kličemo iz srca: „Bog Vas živi in ohrani! Naprej v blagor šole in učiteljstva! Mi smo in bodemo vedno z Vami!"

2. Zaupni shod pozivlja vse učiteljstvo tega okraja, da naj se ravna strogo po stanovski disciplini ter naj ostane zvesto čisto svojim stanovskim organizacijam v podružnicah, okrajnem in deželnem učiteljskem društvu.

Sledi 105 podpisov.

Dr. Šusteršič — ponesrečil. — V nedeljo se je peljal dr. Šusteršič na shod v Kostanjevico na Dolenjskem. Splašil pa se je med potjo konj, se postavil pokoncu ter prevrnil voz. Dr. Šusteršič je prišel pod voz in ga je konj vlekel tako nekaj časa naprej. K sreči se je odtrgal prvi konec voza, tako da je obležal dr. Š. na cesti. Dr. Šusteršič je poškodovan precej, vendar ne nevarno. Prepeljali so ga v občinsko bolnišnico v Krškem, kjer ostane, dokler ne ozdravi.

Ako bi se pripetilo kaj takega kakemu naprednjaku, kaj pravite, ali bi ne kričali klerikalci, da ga je zadel prst božji?! On pa je šel na „bogoljubno delo" v Kostanjevico, in vendar..... Nò, pa nočemo nič reči, čeprav se kar ne moremo znebiti misli o prstu božjem!

Veselica pevskega in bralnega društva v Št. Andrežu se je vršila vendarle v nedeljo ob nepreslabem vremenu in veliki udeležbi; posebno iz Št. Andrežke okolice je bilo udeležencev polnoštevilno. Dolgo časa je deževno vreme kljubovalo, da se res že ni vedelo, ali se bode mogla vršiti veselica na prostem. Toda dobra volja Štandrežcev, posebno predsednikova, je pripomogla, da je dobilo društvo priliko, pokazati se, četudi že v pozni jeseni. Povdarjati treba, da le vztrajnost in dobra volja dovedeta vsako društvo do onega vspeha, kakoršen je želo preteklo nedeljo bralno in pevsko društvo v Št. Andrežu. Deževalo je dopoldan, deževalo celo ob 3. uri popoludne. Ko si pa dospel v Št. Andrež na krasno odičeno dvorišče g. Lutmana ter zagledal nalašč prirejen oder, kateri je bil okrašen s slovenskimi trobojnicami, med katerimi se je blestel trobojni napis: „Vse za omiko, svobodo in napredek", si moral reči samemu sebi: nebo je Št. Andrežkemu društvu milo, ker mesto dežja, so začeli prodirati oblake solčni žarki ter začelo je sijati solnce tedaj, ko je začel program. Program se je vršil točno po vsporedu v najlepšem redu. Navzoče goste je pozdravil v vprav vznešenih besedah gosp. Brajnik ter jedrnato povdarjal neobhodno potrebo podobnih društev, ki bi morala biti posejana še bolj v goriški okolici. V njih naj bi naša mladina pila ljubezen do svoje rodne lepe domovine. Petje je vodil gosp. E. Komel, učitelj glasbe iz Gorice. Glasbene točke je proizvajala goriška vojaška godba. Pevske točke so se izvršile z ono gotovostjo, kakoršno opazujemo pri temeljito izvežbanih pevcih. Le škoda, da je oder premalo akustičen. Gosp. Komel je lahko ponosen na tak vspeh. Najbolj je ugajal zbor „Primorska straža", spremljevan z orkestrom, ki se je moral na splošno ploskanje in zahtevo še enkrat ponoviti. Burka „Eno uro doktor" je vzbudila obilo smeha, le škoda, da se je prezgodaj zmračilo. Igralci so bili kakor nalašč za svoje uloge ter so izvršili vsak svojo nalogo v popolno zadovoljnost. Po končanem vsporedu je pričel živahen ples, ki je trajal pozno v noč.

Ko smo zapuščali dvorišče, kjer nam je ravnokar Št. Andrežko bralno in pevsko društvo nudilo toli lepega užitka, smo bili prepričani, da to društvo dela res v smislu gesla, ki si ga je nadelo danes na čelo: „Vse za omiko, svobodo in napredek!" Društvu želimo, da bi se tudi v bodoče trdno oklepalo tega gesla ter vstrajalo na začrtani poti do prave omike, svobode in napredka, kar bode le društvu v čast, drugim pa v vzgled!

Mizarska razstava. — V nedeljo so otvorili razstavo načrtov, risarij itd., katere so izdelali oni mizarji, ki so obiskovali tečaj, kateri je priredila tukajšnja trgovska in obrtna zbornica. Razstava se je nahajala v prostorih trgovske in obrtne zbornice, Passaggio Edling. Med razstavljenimi rečmi so tudi n. pr. knjižice za knjigovodstvo, katere naj rabi vsaki mojster, ker je to pri vsakem redu v obrti in trgovini neobhodno potrebno. — Splošna sodba o razstavi je jako ugodna. Reči se mora, da je bilo poučevanje v pravih veščih rokah ter da so se tečajniki tudi kaj naučili. Slušateljev je bilo 13, med njimi 3 Slovenci, Anton Komparè in brata Go-

---

»Čul si že o knezu Vitoldu, kako ga je imel sedanji naš kralj zaprtega v Krevlju, pa mu je v ženski obleki pobegnil iz ječe. Tukaj ni nobene ženske, za to pa vzemi moj plašč in klobuk ter odidi — ali razumeš? Nihče te ne opazi, bodi zagotovljen. Zunaj je že temno. V oči ti nihče ne posveti. Videli so me sinoči, ko sem odhajal, toda nihče se ni ozrl po meni. Molči in poslušaj! Jutri najdejo mene tukaj, nù, kaj potem? Odsekajo mi glavo. Nù, pa naj imajo to veselje, kajti mene itak brez tega že čez dva ali tri tedne pričakuje smrt. Ali ti, kadar prideš od tod, zasedi konja ter odrini h knezu Vitoldu. Ko se mu pokloniš ter mu poveš, kdo si, pa te on sprejme, in dobro se ti bo godilo pri njem, kakor pri Gospodu Bogu za pečjo. Tukaj ljudje pripovedujejo, da so ugonobili njegovo vojsko Tatarji. Ni še znano, ali je to resnica, toda mogoče je, ker je pokojna kraljica to prerokovala. Ako je to res, pa bo knez še bolj potreboval vojakov in še tem rajši te sprejme. Pa tudi drži se ga, ker boljše službe ni na svetu. Ako izgubi kateri drugi knez bitko, je že po njem; knez Vitold pa je tako žilav, da je po izgubljeni bitki še močnejši. Pa tudi darežljiv je in naše ljudi ima zelo rad. Povej mu vse, kar se je bilo pripetilo. Reci mu, da si hotel odriniti ž njim nad Tatarje, toda nisi mogel, ker si sedel v ječi. Bog bo dal, da te on obdaruje z zemljo in te opaše s pasom kot viteza ter se pri kralju potegne za tebe. On je dober zagovornik, boš videl. Nù?«

Zbišek je molčé poslušal strica. Matija, kakor spodbujen z lastnimi besedami, pa je nadaljeval:

»Čemu bi poginil tako mlad! Bolje je, da se vrneš v Bogdanec. Ko pa se vrneš tjekaj, moraš se takoj oženiti, da naš rod povsem ne izgine. Še le potem, ko boš že imel otroke, moreš pozvati Lichtensteina na dvoboj, toda čuvaj se poprej iskati osvete, kajti lahko da bi te v Prusiji tako obstrelili, kakor so mene, in potem bi ne bilo nikake pomoči več. Vzemi torej plašč in klobuk ter pojdi v imenu božjem!«

Po teh besedah vstane Matija ter se jame slačiti; dvigne pa se tudi Zbišek, ki ga pridrži ter reče:

»Nočem storiti tega, kar zahtevate od mene! Tako mi pomagaj Bog in sveti Križ!«

»Čemu?« ga vpraša Matija osupnen.

»Ker tega nočem storiti.«

Matija obledí vsled osupnelosti in jeze.

»Bolje bi bilo zá-te, da bi ne bil rojen.«

»Rekli ste že tudi kaštelanu,« reče Zbišek, »da hočete dati svojo glavo za mojo.«

»Od kod veš to?«

»Povedal mi je to gospod iz Tačeva.«

»Nù, in kaj za to?«

»Kaj za to? Ali vam mar kaštelan ni dejal, da bi to osramotilo mene in ves naš rod? Ali pa bi mar ne bila sramota še večja, ako bi pobegnil od tod ter pustil vas tukaj v maščevanje pravice namesto sebe?«

»Kako maščevanje? Kaj more meni zakon, ko pa moram umreti? Bodi vendar pameten, na usmiljenje božje!«

»Naj me Bog kaznuje, ako vas pustim tukaj starega in bolnega. Fej, sramota!«

Nastalo je molčanje, med katerim se je čulo zgolj težko hropenje Matijčevo in klici lokostrelcev, stoječih na straži pri vratih. Zunaj je bila že temna noč.

»Poslušaj,« spregovorí naposled Matija z zlomljenim glasom, »ako ni bilo sramotno za kneza Vitolda, da je pobegnil iz Krevlja, pa ne bo sramota tudi zá-te.«

»Ej,« odvrne nekako otožno Zbišek, »vedite, da je knez Vitold velik knez, ki ima krono iz kraljevih rok, ima bogastvo in oblast, jaz pa — revni plemič — imam zgolj svoje poštenje.«

Čez trenutek pa zakliče, kakor bi se bil nakrat razsrdil:

»Ali pa mar ne veste, da vas toliko ljubim, da ne dam vaše glave za svojo?«

Na to vstane Matija na svoje drhteče noge, potem stegne proti Zbišku obe roki, in dasiravno so takratni ljudje bili kaj trdne nravi, kakor bi bili skovani iz železa, zakliče z ganjenim in obupnim glasom:

»Zbišek!...«

* * *

Drugi dan so jeli sodniški strežaji dovažati tramove in deske, da naredijo oder za obglavljenje, in sicer pred velikimi vrati kresije.

Kneginja pa se je posvetovala neprestano z Vojtehom Jastrembom, s Stanislavom iz Skarbimiera in drugimi učenimi kanoniki, ki so dobro poznali pisane kakor tudi druge običajne zakone. K temu so jih prisilile besede starega kaštelana, ki je bil dejal, da takoj podeli Zbišku svobodo, ako bi se za to našla kaka zakonita določba, ali vsaj izjema. Posvetovali so se dolgo in živo, ne da bi mogli kaj najti. Ko pa je pripravil duhovnik Stanislav Zbiška na smrt ter mu podelil celo sveto poslednje olje, se je vrnil iz ječe zopet na posvetovanje, katero je trajalo povsem do svita.

miščeka iz Solkana. Razstavo je posetilo mnogo dostojanstvenikov ter drugih, ki se zanimajo za procvit domače obrti. Po otvoritvi razstave so se dali fotografirati vsi tečajniki z učiteljem vred.

Štrajk v Mirnu nadaljuje. Gostilne morajo biti vsled glavarstvenega ukaza zaprte že ob 6 uri zvečer vsako soboto, nedeljo, pondeljek in torek. Dvomimo, da je ta naredba bila umestna, ker niso delavci nikdar imeli namena, da bi razgrajali. Zadovoljili so se vedno le z delavskimi obhodi do Rupe in od tod čez most mimo župana nazaj v Miren. Preteklo nedeljo so nameravali imeti javen shod, a ga je menda glavarstvo prepovedalo. Prišla sta delavska voditelja Kopač in Linhart ter imela le zaupni shod, na katerem je bilo 196 delavcev. Šli so od shoda vsi v delavskem sprevodu od cerkve po Mirnu. Na čelu dva zastavonoši z rdečimi zastavami. Temu sprevodu se je pridružila še stotina radovednežev in korakali so po cesti do c. kr. orožniške postaje, kjer so se na zahtevanje razkropili vsi delavci. Prepevaje so se čevljarji in strojarji zgubili v svoja domovja. Ljudstvo simpatizuje s štrajkujočimi in upati je vsekako, da ne pride do izgredov. V nedeljo je bilo tam 20 orožnikov, a sedaj jih je menda še 12. Kaj bode? Delavci se nočejo udati, ker dobivajo celo denarne podpore. V četrtek pride zopet Kopač. Bog ve, če prinese kaj kron štrajkujočim, ki so pričeli že umevati, da ne bodo mogli preživljati sebe in svojih družin brez dela.

V pondeljek so orožniki aretirali jednega čevljarja, ker ni hotel menda prenehati popevati na njih poziv. Vedno bodo kakšni nemiri, ko bodo zahtevali orožniki, naj mirujejo čevljarji in ko se jih bode lovilo že ob šestih zvečer iz krčme. Svetujemo delavstvu, da naj bode previdno, ker lahko zaide kdo v nesrečo. Najbolje bi bilo, da bi vstopili prej v delo in da bi se potem pomirili z gospodarji-delodajalci, ki bodo gotovo uvaževali njih delavske težnje, ako bodo opravičene. Torej previdnosti priporočamo, da se ne bodo polnile ječe in širila še večja nezadovoljnost med delavske mase.

Iz Dutovelj na Krasu nam poročajo, da so 18. t. m. otvorili konsumno kmečko krčmo v Vogelskem dolu. Poročevalec pravi, da so pili prav izborno istrsko črnino in brisko rebulo, ter dostavlja: „Čast kraškim kmetovalcem konsumnega društva!“ — Ne vemo, ali dopisnik misli zaresno ali se šali s Kraševci, da sredi teranove domačije otvarjajo konsum za vina iz drugih krajev. — Kar se nas tiče, dvomimo, da tak konsum prinese srečo v tisti lepi del našega Krasa.

Občinske volitve v Krminu. — Državna sodnija se je bavila v soboto s pritožbo glede na občinske volitve v Krminu. Dne 20. in 21. septembra so se vršile volitve, pri katerih so bili izvoljeni liberalni kandidatje z malo večino. Radi utoka nasprotne stranke so bile volitve ovržene od namestništva, češ, da so bile volitve v tretjem razredu odmerjene prekratko ter prostor ni bil zadosti zaprt. Volilci so imeli pri ti 20. sept. od 9.—12. dop. in od 2. do 5. pop. na volišče. Po 5. uri niso nobenega več pustili na volišče; do takrat je bila lista volilcev prečitana šele do polovice. Namestništvo je bilo torej mnenja, da je bil volilni čas prekratko odmerjen in da se je delu volilcev, katerih je bilo 1291, godila krivica. Izvoljeni občinski svetovalci pa so bili teh nazorov, da se je vršila volitev povsem v redu ter so se radi tega pritožili na državno sodnijo. Pritožbo je zastopal dr. Millanich, ministerstvo za notranje reči okr. glavar baron Schönberger. Utok je bil odbit.

Koliko je stalo romanje na Sv. Goro? — Nekdo piše: „Zadnja „Soča“ je menila, da je stalo romanje kranjskih telčkov na Sv. Goro okroglo 10.000 K. — Jaz pa pravim, da je stalo v vsem skupaj okoli 20.000, ako upoštevamo troške prej in slej ter.... kupčijo na Sv. Gori. Vsakdo je nesel s sebo „spomine“ s sv. Gore domov svojim znancem. Mnogo denarja so pustili za „ofer“ in še posebno za — sv. maše. Očividec trdi, da so se kar trli ljudje okoli „bukelc“, v katere so se zapisovale „sv. maše“. To bodo „mašoni“, da bo veselje!“

Opazka uredništva! — Tudi pobožno „Gorico“ je zabolel naš račun. Zato bi se rada spasla nad nami. Svobodno jej! Mi se ž njo radi takih neumnostij ne bomo lasali!

Jezuiti v Biljah? — Iz Bilj: „Dne 13. t. m. je krožila tod govorica, da prideta ta dan v Bilje patrijarh iz Benetk (?) in nadškof goriški, da kupita za jezuite posestvo baronice Rassauer. — Več ljudij je čakalo dohod na cesti, tudi kurat Rojec, pa ju ni bilo. Došla pa je neka druga kočija s par duhovniki, in došel je tudi pooblaščenec baronice. — Nič ni znano, kaj so sklenili.

Posestvo je lepo. Ali ni nikogar med domačini, ki bi ga kupil? — Ljudstvo dobro ve, da bo moralo rediti kutarje, ako se tu ugnezdijo. Beračili bodo po hišah, zbirali bodo za maše, mašone in očenaše, prodajali škapulirje, svetinjice in raznovrstne žegne, — in dobro se jim bo godilo ob taki kupčiji. Ali nimamo že dovolj takih pojeduhov v deželi, ki se izvrstno debelijo s kupčijo svetih nebes?

Izvoz našega sadja po slovanskem svetu. — Čehi kupujejo silno veliko svežega in suhega sadja iz Slovenije, posebno z Goriškega, ali večino od tujih posredovalcev. — „Český Lloyd“ od 16. t. m. v posebni notici priporoča „Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda“.

Mi imamo zveze skoro z vsemi češkimi listi. Ako bi se ustvarila kaka izvozna zadruga ali večja zasebna tvrdka, bi jej poskrbeli za brezplačno reklamo v uredniškem delu čeških listov, kar bi prineslo velik vspeh.

Mati za sina. Pred tukajšnjo okrožno sodnijo se je imela zagovarjati 52 let stara Furlanka Marija Brešan iz Ajella, češ da je pretila nevarno vdovi Katerini Vekijetovi. Ta je imela ljubezensko razmerje s sinom Brešanovke; povila je sinčka, ali Brešan se je branil očetovstva na vse kriplje. Ker je Vekijetovka hodila radi tega po sodniji v Červinjanu, je stopila Brešanovka nekega dne v njeno hišo, jo ozmerjala ter rekla, da ako ne pusti sina pri miru, si bo kopala svoje roke v njeni krvi. Brešanovka je trdila, da tega ni govorila, da se tudi ne spominja, kaj je govorila, ker je šla v jezi nad Vekijetovko; poprej je bila tudi bolna. Bila je obtožbe oproščena.

Oddaja cepljenih sadnih drevesc po znižanih cenah. — Vodstvo slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici odda letos kmetovalcem Goriško-Gradiščanske 2500 sadnih drevesc po znižanih cenah in sicer: jablan, češenj, češpelj, hrušk, breskev in ringlotov.

Jablane, visokodeblnate po 16 vinarjev kakih 400; Jablane, poldebelnate po 12 vin. kakih 150; Češnje, visokodebelnate po 16 vin. kakih 700; Češnje, poldebelnate po 12 vin. kakih 50; Hruške, cepljene na divjak po 20 vin. kakih 600; Hruške, cepljene na kutno po 16 vin. kakih 200; Breskve, cepljene na marjane po 16-20 vin.; Češplje, cepljene na marjane po 12-16 vin.; Ringlote, cepljene na marjane po 12-16 vin., vseh skupaj 450.

Razdelitev se zvrši v razmerju s številom drevesc in prosilcev. Oglase na dopisnici je doposlati vodstvu do 10. novembra t. l. Na to obvesti vodstvo vsakterega kmetovalca z dopisnico, koliko drevesc mu je odločilo, naj pride po nje.

Zakup užitnine. — O zakupni pogodbi užitninskega davka na vino, mošt in meso za leto 1903., mogoče še za leto 1904. in 1905., z užitnini podvrženimi strankami zakupnega, ob enem davčnega in sodnijskega okraja Komen, bo razprava dne 10. novembra t. l. ob 9. in pol uri predpoludne v občinski pisarni v Komnu, na kateri razpravi naj se zagotovo snidejo užitnini podvržene stranke omenjenega okraja. Zakupna svota znaša za vino in mošt 17.200 K, za meso 2200 K; skupaj 19.400 K.

Drobiž. — Bicikelj ima v sebi neko posebno privlačno moč, katera je pograbila tudi vrtnarja Pavlina na Korsu v vili Judita, ki se je vsedel na bicikelj mehanika Kugla ter divjal okoli. Mehanik je iskal pop. od 3—4 kolo, okoli, ko je pa zvedel, da ga je zajahal P., ga je naznanil redarstvu; ali P. se je navozil pošteno do 7. ure, potem pa postavil kolo na svoje mesto. — Na voglih je za biciklisto vedno velika nevarnost. Tako je te dni prišel neki biciklist iz Semeniške ulice proti Gosposki, iz te slednje pa izveščak. Na voglu sta zavila seveda oba ter trčila skupaj. Biciklist je padel s kolesa in se poškodoval na nogi, kolo pa je moral poslati nujno mehaniku. — V Gradišču ob Soči je v ječi neki cigan Gašpar Held, obsojen na dosmrtno ječo, ker je ubil svojo taščo. Held je jetičen, zato se nahaja v bolnišnici. Ko se je te dni sprehajal na prostem, je porabil priliko, ko se je čuvaj odstranil, da je splezal na visoki zid ter skočil na drugi strani čez kakih 30 m globoko. Tam pa so ga prijeli ter odvedli nazaj v ječo. Baje je hotel tako končati svoje življenje. — Pretekli teden je povila neka žena pri Marija-Celju na Kanalskem 4 deklice. Dve sta prišli mrtvi na svet, dve pa sta umrli 1 uro po rojstvu.

Razgled po svetu.

Nemška surovost se je pokazala zopet v Šleziji v Bjelskem. Poljski delavci so si zgradili tam svoj dom, kateri so otvorili v nedeljo. Ker so povabili tudi nekaj Poljakov iz drugih krajev, so se čutili Nemci, kateri so v večini v Bjelskem, razžaljene in provocirane, in radi tega so napadli Poljake ter jih obmetavali z gnjilim sadjem, jajci itd. Patra Stojalovskega bi bili kmalu ubili. Kaj porečejo k temu poljski poslanci v drž. zboru?

Tržaške vesti. — „Ed.“ je izvedela, da je mestni svetovalec znani Rascovich podal svojo demisijo kot mestni svetovalec, in sicer radi tega, ker se ga je pri volitvi prvega podpredsednika v mestnem svetu popolnoma prezrlo.

Mestno gospodarstvo v Trstu je tako, da za mesto samo storijo marsikaj, ali za okolico in za predmestje, kjer bivajo revnejši sloji, pa se brigajo jako malo. Okoli sv. Jakoba n. pr. je dosti novih ulic, ali vse so v takem stanju, da mora biti sram gospodarje z mestnim imetjem. Le za sprehajališča okoli sv. Andreja, mestnega vrta itd. jim je mar.

Pokopali so v nedeljo Ant. Šepica, podjetnika za prevažanje. Pokojnik je bil med slovenskim ljudstvom dobro poznat. Star je bil okoli 70 let.

Pri redarstvu v Trstu so vzeli v zadnjem času v službo nekaj redarjev, ki ne znajo drugega nego laški. Kako naj opravljajo taki ljudje vestno svojo službo pri posebnih narodnostnih odnošajih v Trstu!

Nesreča ali zločin? — Brzovlak, ki odhaja iz Trsta ob 7·45 uri zvečer in prihaja v Pulj ob 11. ponoči, je imel 10. t. m. 35 minut zamude. Pripeljal je brzojavnega nadzornika železniške proge od Divače do Pulja, Petra Trobca težko ranjenega. Trobec je imel strto glavo. Prišel je pod vlak med Kanfanarom in Sv. Petrom v Šumi. — Sodi se, da je bil morda vinjen in je na progi zaspal, mogoče pa tudi, da je bil ubit od zločinske roke. Nesrečni Trobec je umrl v puljski bolnišnici po groznih mukah.

Prof. Masaryk o obstrukciji. — Čitamo v praškem „Času“, da je imel prof. Masaryk govor v klubovi seji 18. t. m., v katerem je obsodil obstrukcijo Mladočehov proti pogodbi z Ogersko. Čemu, pravi, tako ubijanje sil? Ako so vladni predlogi res tako slabi, kakor trdé Mladočehi, potem bo zadoščala že odločna kritika; vse prebivalstvo bo hvaležno kritikom in Mladočehi si pridobe simpatije. Toda oni morajo zgubiti vse simpatije in ugled, ako naprej naznanjajo, da bi zaradi nekih jezikovnih koncesij sebi pomagali slabi pogodbi z Ogersko do veljave.

Tudi v jezikovnem vprašanju hudo obsoja Mladočehe. Pravi, da uganjajo le politiko napojnine (Trinkgeld....) in zadnjih vratic (Hinterthürchen), da je njih politika popoln fiasko državnopravne utopije, da so jezikovne predloge Körbrove naravnost porogljiva zaušnica Mladočehom itd. — To je vse jako lepo povedano! Toda kako delati vspešnejo politiko, tega učeni prof. ni povedal. Zadovoljil se je z akademiškim naukom: delujmo za politiško, za demokratsko vzgojo volivcev. In tako delo, pravi, je naloga organizaciji, kakoršno si misli in jo vodi prof. Masaryk. — Nam se pa zdi, da je i Masarykov nauk le razdiranje obstoječega brez prave nade na boljše nadomestilo. Razdirati in obsojati pa je najložje, ni treba niti velike učenosti Masarykove.

Pravosodno ministerstvo. — Dosedanji pravosodni minister Spens-Boden je odstopil. Reklo se je, da radi zdravja, pravijo pa tudi, da ga je Körber žrtvoval Čehom, ker Spens-Boden je bil mož, ki je dražil Čehe z imenovanji itd., kjer je le mogel, tako da so ga Čehi opravičeno grdo gledali. Odstop Spens-Bodena bi bil torej jeden tistih poskusov, s katerimi hoče Körber odvrniti Čehe od obstrukcije. Vodstvo pravosodja je prevzel sedaj dr. Körber sam. Ob tej priliki je povdarjal, da je prepričan, da so uradniki v vseh starih, ki se tičejo sodnij, sami nepristranski sodniki. Na mesta sodnikov bo postavljal le značajne može, ki imajo popolno sposobnost za to. Opominjal je na velike naloge, katere stavljata gospodarsko življenje in humannost in zahteval, je, naj se vsikdar zadošča tej visoki dolžnosti. Govoril je tudi, kako treba varovati privatno življenje pred napadi v javnosti itd., s kratka, prav lepo je govoril, tako lepo, da smo si želeli: da bi le bilo res vse tako!

Čujejo se glasovi, da namerava Körber baš v pravosodstvu nemoteno in direktno pospeševati svoje načrte gledé jezikovnega vprašanja. V drugem pogledu pa postane imenovanje ministra za pravosodje važno politično in parlamentarno vprašanje.

Posebno prijetno zvoni obljuba, da se kazenski zakon preosnuje. Zahteva pa že zdaj, naj se z obdolženci ne ravna tako kakor da so res že krivci, zločinci, in naj se ž njimi humanno postopa.

In tu res treba nujne reforme. — Nekdo je obdolžen hudodelstva, recimo, po krivem. Vtaknejo ga v luknjo, stražijo kakor hudodelca, na razpravo prihaja v spremstvu bajonetov, in ako se razprava pretrga, ga odpeljejo zopet v luknjo kakor hudodelca. (V novi justični palači ima kar skoro temno čumnato z okencem na hodnik.) In morda je še isto uro proglašen — nedolžnim! Kdo mu odvzame žalost, katero je pretrpel v zaporu že kot nekak zločinec? — Zato je bilo ministrovo navodilo prav na mestu!

Državnim pravdnikom nalaga, naj pazljivo izvršujejo svoj poklic ter podajajo le povsem utemeljene obtožnice. Tudi ta opomin je bil potreben! Pomagal pa ne bo mnogo! Tekmovanje v tem, kdo več ljudij spravi na vislice, je prešlo v kri in meso raznim štreberjem.

Konkurs svetovaclavske posojilnice! — Kakor vse kaže, bo moralo priti do konkurza. — „Český Lloyd“, ta izborni gospodarski in finančni list, pravi, da glavni člani te posojilnice ne smejo dopustiti konkurz, ker s tem oškodijo le sami sebe. Konkurz je silno draga reč; dajo se prihraniti kar stotisoči. Komu? Gotovo le glavnim, t. j. bogatejšim članom. Revežev ne bodo iskali za pokritje, pač pa bogatine. — Zdi se pa, da ravno bogatejši člani, ki so vsi visoki c. kr. dostojanstveniki, nimajo smisla za najstojnišo rešitev te žalostne klerikalne afere. —

Uredništvo in izdajateljstvo „Slovenca“ je prevzel dež. in drž. polanec dr. Ignacij Žitnik. Dr. Lampè je odstopil. Osebo so spremenili, to vemo; ali pa spremenijo tudi ono sistematično častikrajo in laž, radi katerih si je stekel „Slovenec“ lepe obsodbe, bomo pa videli!

Slovensko društvo „Ilirija“ v Pragi. — Pri II. red. obč. zboru, slovenskega društva „Ilirije“ v Pragi dné 18. t. m. in pri I. red. odb. seji dné 19. t. m. se je sestavil sledeči odbor: Predsednik: Anton Bernot, stud. phil.; tajnik: Ciril Jekovec, stud. ing.; blagajnik: Ivan Balant, stud. phil.; knjižničar: Janko Pretnar, stud. jur.; arhivar in odborov namestnik: Ljudevit Pifko, stud. phil.; preglednikoma sta bila izvoljena: Mirko Koršič, stud. jur., in Julijan Pavliček, stud. jur.

Vseslovanska razstava v Peterburgu. — Kakor znano, prirede Rusi leta 1904. v Peterburgu splošno vseslovansko razstavo (umetniško, obrtno, kmetijsko itd.). „Ruskij kružok“ v Ljubljani je sklenil na svojem občnem zboru 15. t. m., da prevzame vsa posredovanja med Rusijo in slovenskimi društvi ter posamičnimi podjetniki, ki se nameravajo razstave udeležiti. Oficijelno se seveda društvo te razstave ne more udeležiti.

Proti alkoholizmu. — Vlada namerava predložiti zbornici poslancev v kratkem predlog zakona, po katerem se omeji zlasti kupčija z žganimi pijačami ter se postavijo stroge določbe o točenju po pivnicah ter o prodaji žganjin.

Štrajk premogarjev na Francoskem se nadaljuje. Število štrajkujočih znaša okoli 116.000, na delu je le 14.000 premogarjev. Skušajo pa tudi te pregovoriti, da bi stopili v štrajk.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK GORICA.

Moderne najnovejše novosti kupi se najbolj in najcenejeje pri I. Zornik Gorica, Gosposka ulica 7.

Z ozirom na sole jako kratko dobo moje trgovine, čutim se v največjo čast javiti, da sem že dobil od mnogobrojnih zaznanja o mojih dobrih, preciznih in cenih **modercih**, radi tega v interesu vsake dame, da se prj meni postreže in je vse moderce kakor se vidijo po modnih listih 50% ceneje kakor drugod.

J. ZORNIK GORICA.

Pozor!

C. kr. priv.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU.

Stanje društva 31. decembra 1901.

Posebna agentura za življenski oddelek: A. Michelstädter & C.o v Gorici na Travniku št. 10.

Zastopstvo v Gorici, za mesnicami (ulica Morelli) št. 8.

Garancijski zalogi:

1. Osnovna glavnica	K 10,500.000·—
2. Reservni dobiček	„ 16,022.487·99
3. Reservna gotovina za viseče škode	„ 3,488.741·26
4. Reservni zalog za premije po bilanci *A*	„ 7,624.065·10
5 Reservni zalog za premije po bilanci *B*	„ 147,165.146·89
6. Gotovina za oskrbo uradnikov	„ 2,903.244·82
7. Zalog v korist življenskega oddelka	„ 2,615.741·05
	K 190,319.427·11

Garancijski zalogi
so obteženi kakor sledi:

1. Posestva in hipoteke	K 31,870.290·66
2. Posojila na življenske police društva	„ 17,799.821·32
3. Posojila na vrednostne papirje	„ 2,467.253·17
4. Državni in drugi vrednostni papirji	„ 122,468.568·59
5. Menice v portefeuillu	„ 1,140.190·42
6. Obligacije delničarjev	„ 7,350.000·—
7 Vložki pri raznih bankah, gotovina, dolžniki z odštetimi upniki	„ 7,223.302·95
	K 190,319.427·11

Škode izplačane lastnim zavarovancem tekom leta 1901	K 27,945.234·91
Prej izplačane svote	„ 688,595.391·06
Torej skupna svota vseh izplačanih škod od začetka društvenega obstoja	K 716,540.625·97
Tekoča glavnica zavarovancev življenja dne 31. decembra 1901.	„ 571,267.823·19

V najem se oddá stanovanje

v Šempasu h. št. 29 tik c. kr. ceste primerno za katerokoli obrt. Poleg je nekaj zemljišča.

Lastnik: **Josip Vouk,**
v Oseku št. 41.

Anton Pečenko

Vrina ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
priporoča

pristna belo in črno vina iz **vipavskih, furlanskih,**

briskih, dalmatinskih in **isterskih vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena

Gorica-Ajdovščina.

zjutr.	zvečer	Postaje:		zjutr.	zvečer
8·55	7·15	odh. **Gorica**	dth.	6·35	6 20
9·08	7·27	Št. Peter	▲	6 24	6·09
9 22	7·40	Volčjadraga		6·12	5 54
9 35	7·53	Prvačina		5 58	5·39
9·45	8·03	Dornberg		5·53	5·34
9·56	8·13	Selo		5·43	5·21
10·09	8 26	Kamnje		5·29	5 06
10·17	8·34	Dobravlje		5 21	4·58
10·26	8 41	Sv. Križ-Cesta	▼	5·15	4·52
10·35	8·50	dth. **Ajdovščina**	odh.	5·05	4 40

Zveza, katera nastane vsled te nove železnice z Dunajem, Ljubljano, Trstom itd., je taka-le:

7 00	8 40		odh. Dunaj	dth.	8 50	9 15
11·44	5 40		Gradec	▲	4·12	4·21
3 59	12 58		Ljubljana		11·23	11·45
6·20	4·35	5 30	Trst		8 45	8·30
7 06	5 26		Nabrežina		8 02	7 56
6 35	5·10		Červinjan		8 13	10 15
7·47	5 53	6 23	Tržič		7·35	7 29
8·20	6·26		Krmin	dth.	—	6 59
8 46	6 34	6·56	dth. Gorica	odh.	7 00	6 57

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

73. Dunaj-Trst in obratno.

Brzovlaki: 2b	2*	4*	Poštni vlaki: 8	10	14	Osebni vlaki	Postaje		Brzovlaki: 1b	1*	3*	Poštni vlaki: 7	9	Osebni vlaki	
7.00	8.25	8·15	1·10	8·40	9.05	zjutr.	odh. Dunaj	doh.	6.45	9.15	8.50	5.45	1.40	7.50	
7.53	9.27	9.08	2.16	10.34	1 0.31		Dun. Novomesto		5.53	8.23	7.58	4.20	12·10	6·21	
9.56	11.35	11·04	5·12	1·30	1.40		Mürzzuschlag	▲	4.07	6·29	6.22	1.53	9.32	3.53	
11.44	1.26	1·05	9·08	5·40	5.10		Gradec		2.01	4·21	4.12	9.35	6.45	11.35	
12.58	2.47	2·22	11·42	8·—	7·19	2.35	Maribor		12.44	2·58	2.50	7.30	4.32	9.19	
2.12	4.14	3·48	1·50	10·08	9.39	5.55	Celje		11.31	1·32	1.28	5.21	2.27	7.26	
—	—	4 01	2·04	10·22	9.53	6.14	Laški trg		—	—	1.16	5.07	2.15	7.14	
—	—	—	2·14	10·32	1 0.03	6.28	Rimske topl.		—	—	—	4.56	2.05	7.04	
2.45	4.48	4·25	2·56	11·07	1 0.18	7.03	Zidani most		10.59	12.5[illegible]	12.37	4.29	1·34	6.49	
—	—	—	3·07	11·15	1 0.30	7.19	Hrastnik		—	—	—	4.18	1.30	6.40	
—	—	4·40	3·15	11·26	1 0.38	7.30	Trbovlje		—	—	12.23	4.09	1·23	6· 3	
—	—	4·46	3·23	11·34	1 0.46	7.42	Zagorje		—	—	12.17	4.01	1.16	6.26	
—	—	—	3·35	11·46	1 0.58	8.01	Sava		—	—	—	3.49	1.05	6·14	
—	—	5·03	3·45	11·56	1 1.08	8·16	Litija		—	—	12.—	3.39	12·56	6.05	
—	—	—	3·56	12·07	1 1.19	8.32	Kresnice		—	—	—	3.28	12·46	5.55	
—	—	—	4·09	12·20	1 1.32	8.58	Laze		—	—	—	3.15	12·35	5.43	
—	—	—	4·19	12·30	1 1.42	9.15	Zalog		—	—	—	3.05	12·26	5.33	
3.51	5.54	5·35	4·32	12·43	1 1.55	9.35	doh.) Ljub-	(odh.	9.53	11.50	11.29	2.53	12·15	5.22	
3.59	5.59	5·40	4·54	12·58	1 2.35		odh.) ljana	(doh.	9.45	11.45	11.23	2.37	11·20	5.05	8.57
—	—	—	—	1.08	—	7.35	Brezovica		—	—	—	2.25	—	—	8.44
—	—	—	5·13	1.17	1.01	7.49	Preserje		—	—	—	2.15	10.59	4·42	8.32
—	—	—	5·29	1.32	1.19	8.02	Borovnica		—	—	—	2.06	10.49	4·30	8.21
—	—	6·34	6·10	2·12	2.01	8.17	Logatec		—	—	10.40	1.43	10·23	3·59	7.51
—	—	—	6·27	2·29	2.20	8.57	Planina		—	—	—	1.30	10·10	3·45	7.38
—	—	6·54	6·40	2·41	2.34	9.15	Rakek		—	—	10.23	1.21	9·59	3·33	7.26
—	—	7·10	7·01	3·01	2.59	9.30	Postojina		—	10.32	10.10	1.04	9·40	3·12	7.07
—	—	—	7·12	3·12	3.13	9.53	Prestranek		—	—	—	12.50	9·25	2.56	6.54
5.44	7.54	7·33	8·10	3·33	3.44	10.07	Št. Peter		8.15	10.02	9.44	12.35	9·06	2.40	6.42
—	—	—	8·26	3·48	4.05	10.20	Gor. Ležeče		—	—	—	12·17	8·47	2.19	
—	8.28	8.01	8·54	4·08	4.27		Divača		7.45	9.27	9.13	11·52	8·16	1.48	
—	8.40	8.13	9·13	4·22	4.42		Sežana		—	9.15	9.—	11·35	7·59	1.29	
—	—	—	9·24	4·33	4.53		Opčine		—	—	—	11·20	7·44	1.10	
—	—	—	9·31	4·40	5.05		Prosek		—	—	8.44	11.09	7·33	12.57	
6.49	9.19	8.38	9·57	5·05	5.36		Nabrežina		6.59	8.34	8.25	10.31	6.38	12.19	
7.10	9.40	9.—	10·25	5·35	6.13		doh. Trst	odh.	6.35	8.15	8.—	9.55	6·—	11.30	

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalic

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

V mirodilnicah

Ant. Mazzoli, Gorica

Gosposka ulica in tekališče G. Verdi

se prodaja vse kemično čiste izdelke za vravnanje vina, kakor tudi kadeča žveplena kislina za čiščenje vinske posode, namreč: sodov, čebrov itd.

Čistilna voda „Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in *inozemskih zdravniških avtoritet kot* najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se radi množine soli »Glauber« in grenke soli, katero ima v sebi ter s svojim hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastonj in franko v **Schwannen-Apoteke, Frankfurt a. M.**

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrti, urade, pisarne, šole in posameznike
izide začetkom novembra v moderni in elegantni obliki
v založništvu tvrdke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vsled okusni izdelavi zelo nizka, samo 70 vin. s pošto 20 vin. več.

Prekupci dobe veli krabat in se na zahtevo dopošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno darilo in se brezplačno vtisne njihova firma.

Da ne bode, ako koledar kmalo poide prepozno, prosim gg. naročnike, da se čim preje oglasé kjer se bode na take pri razpošiljatvi v prvi vrsti ozíralo.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni cen. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Te kapljice *vredijo redno prebavljanje,* če se jih dvakrat na dan po jedno žlicico popije. *Okrepé pokvarjeni želodec* storé, *da zgine v kratkem času omotica in životna lénost* (mrtvost). Te kapljice tudi storé, *da človek raji jé.*

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno nili ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim.**

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravni za umetno vezenje (recamirenje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLVEA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Najceneji izvir dobrih ur s 3-letnim pismenim jamstvom

Hanns Konrad,
Izvir ur ter zlatnine — **Most št. 249.**
(Češko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.

Dobra rem. ura iz niklja gld.	3·75
Fina srebrna rem. ura „	5·25
Fina srebrna verižica . . „	1·20
Budilnik iz niklja . . „	1·75

Tvrdka odlikovana s c. kr. orlom ima zlate in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče priznalnih pisem. — **Ilustrovan cenik zastonj!**